

The Hard Work of Generosity

ויקהל-פקודי

Rabbanit Sara Wolkenfeld

sarawolkenfeld@gmail.com

1) Exodus 36:7

the work-material (*melakhah*) was enough for them, for all the work (*melakhah*), to make it, and more.

שמות ל"ו:ז'

והמלאכה היתה דים לְכֹל־הַמְּלָאכָה לַעֲשׂוֹת
אֹתָהּ וְהוֹתֵר: {ס}

2) Rashi on Exodus 36:7:1

והמלאכה היתה דים (lit., and the work was their sufficiency — was enough for them — for all the work) — this means the work of contributing was the sufficiency of (was enough for) the workers at the Tabernacle, for all the work connected with the Tabernacle to make it and even to leave some over

רש"י על שמות ל"ו:ז':א'

והמלאכה היתה דים לכל המלאכה.
וּמְלָאכֶת הַבְּאֵה הֵיטָה דִּים שֶׁל עוֹשֵׂי
הַמִּשְׁכָּן, לְכֹל הַמְּלָאכָה שֶׁל מִשְׁכָּן, לַעֲשׂוֹת
אוֹתָהּ וְלְהוֹתֵר:

3) Gur Aryeh on Shemot 36:7:1

The work was enough for all the work, this means the work of contributing was enough for all the work connected with the Tabernacle. Meaning, the word *melakhah* (work) at the beginning of the verse does not mean "work" in the literal sense, because if it did, how could we explain that the work was enough for the work??

גור אריה על שמות ל"ו:ז':א'

והמלאכה היתה דיים לכל המלאכה
ומלאכת הבאה היתה דיים של עושה
המשכן לכל המלאכה של המשכן. פירוש,
דאין המלאכה שבראש הפסוק פירושו
מלאכה כמשמעו⁴, דאם כן איך יפרש
דהמלאכה היתה די לכל המלאכה, דודאי
המלאכה היתה די למלאכה, לכך צריך לפרש
ומלאכת הבאה היתה די לכל המלאכה של
משכן (כ"ה ברא"ם):

4) Sforno on Exodus 36:7:1

והמלאכה היתה דים, the work performed by volunteers for all spheres of the artisanship and craftsmanship required was adequate for the needs of the project

5) Haamek Davar on Exodus 36:7:1

And more - because when artists are missing a small piece of silver or gold for the vessel they are making, they use the little shards that came off while they were creating and create another little piece, and add it to the vessel, but this isn't the most beautiful way to make a vessel. In this case, there was enough and some left over, because the little pieces fit together.

6) Or HaChaim on Exodus 36:7:2

Perhaps the Torah wished to tell us about God's love for the Jewish people, because even though they brought more than was needed, God was concerned for the honor of each person that brought donations, and all of it was used for the work of the Mishkan....even though there was extra, meaning that they had more than was needed, the received managed to contain it all via a miracle.

7) Kedushat Levi, Exodus, Vayakhel 4

Exodus 36,7. **“for the stuff (materials contributed) they had was sufficient for all the work to make it, even too much.”** The

ספורנו על שמות ל"ו:ז:א'

והמלאכה היתה דים. ומלאכת המתנדבים בכל דבר שהתנדבו היתה די לעושי מלאכת המשכן:

העמק דבר על שמות ל"ו:ז:א'

והותר. דדרך אומנים כשחסר להם איזו חתיכה קטנה כסף וזהב להכלי עושים מהפתיתים ששפו במעשה עוד חתיכה קטנה ולצרף אותה חתיכה לגוף הכלי אבל אין בזה תפארת הכלי אלא שהיה די והותר שהפתיתים ניתותרו:

אור החיים על שמות ל"ו:ז:ב'

ואולי שישמיענו הכתוב חיבת בני ישראל בעיני המקום כי לצד שהביאו ישראל יותר משיעור הצריך חש יהוה לכבוד כל איש שטרחו והביאו ונכנס כל המובא בית יהוה במלאכת המשכן... הגם שהותר פירוש שהיה יותר מהצריך הספיק המקבל לקבל יותר משיעורו על ידי נס. או על זה הדרך והמלאכה שהביאו היתה דים לא חסר ולא יותר הגם שהיתה יותר כפי האמת והוא אומר והותר כי נעשה נס ולא הותר:

קדושת לוי, שמות, ויקהל ד'

והמלאכה היתה דים לכל המלאכה לעשות אותה והותר (שמות לו, ז). והנה לכאורה האי דים והותר, הוא תרתי דסתרי אהדדי,

statement that the materials donated for construction of the Tabernacle first described as adequate, and, as an afterthought, as more than sufficient, poses a problem. Either it was adequate or it was overabundant. The *Or hachayim* already deals with this problem. One of the names of G'd is א-ל-שדי...this term for G'd is used to describe Him as also the One Who called די, “enough,” to an ever expanding universe during the process of creation. A term comprising apparent contradictions is by itself not unique, therefore...this is the attribute of G'd in His capacity of being able to call a halt to His initiatives, many of which had been assigned to His creatures such as to the oceans and the earth when they received instructions to produce living creatures in the waters and also vegetation on earth. .. This is all part of the concept of צמצום, “restraint,” imposed by G'd both upon Himself and on those of His creatures not granted בחירה, free will, i.e. human beings. G'd had to impose these limits on His agents, as precisely because they were only agents, מלאכים, they had not been equipped with the ability to understand what G'd had intended in parts of the universe that were not within their parameters. When a creature is showered with too much largesse, it is not a blessing but is liable to prove destructive unless checked.

8) Exodus 36:5-6

and said to Moses, “The people are bringing more than is needed for the tasks entailed in the work that יהוה has commanded to be done.” Moses thereupon had this proclamation made throughout the camp: “Let no man or woman

דאם היתה דים לא הותר. ועיין באור החיים. ויש לומר, דהנה הוא יתברך אל שדי.. וזה שדרשו חכמינו ז"ל (חגיגה יב.) שאמר לעולמו די, דהנה כל דבר הבא מכח אין סוף אז יכול הדבר ההוא להתרחב ולהתפשט עד אין שיעור וערך, ואם כן כיון דהוא יתברך ברא העולמות אז היו רוצים להתפשט בלי גבול והוצרך הקדוש ברוך הוא לומר די, וליתן כך וכך סידור עולמים לפי מה שהבין יתברך בחכמתו עליונה כמה צריך לפי סדר הבריאה ואז אמר די וזהו גבורה וצמצום שהוצרך יתברך לצמצם כוחו. כמו כן הוא יתברך צריך להתנהג בעולמו לפי כח המקבלים ולא לפי כוחו האין סוף, כי ישראל אינם יכולים לקבל לא רוב טובה וכו'. והנה מלאכת המשכן שהיה מעין בריאת שמים וארץ היה מסודר ונכונה על פי שכל אלהים...

שמות ל"ו:ה-ו'

וַיֹּאמְרוּ אֶל־מֹשֶׁה לְאמֹר מֵרַבִּים הָעָם לְהִבְיֵא מִדֵּי הָעֲבֹדָה לְמִלְאכָה אֲשֶׁר־צִוָּה יְהוָה לַעֲשׂוֹת אֵת־הַזֶּה: וַיִּצְוּ מֹשֶׁה וַיַּעֲבִירוּ קוֹל בְּמִחְנֶה לְאמֹר אִישׁ וְאִשָּׁה אֶל־יַעֲשׂוּ־עוֹד מִלְאכָה לְתַרוּמַת הַקֹּדֶשׁ וַיִּפְּלֵא הָעָם מִהִבְיָא:

make further effort toward gifts for the sanctuary!” So the people stopped bringing:

9) Exodus 40:33-34

(33) And he set up the enclosure around the Tabernacle and the altar, and put up the screen for the gate of the enclosure. When Moses had finished the work, (34) the cloud covered the Tent of Meeting, and the Presence of יהוה filled the Tabernacle.

שמות מ': ל"ג-ל"ד

(לג) וַיִּקַּם אֶת־הַחֲצֵר סָבִיב לַמִּשְׁכָּן וְלַמִּזְבֵּחַ וַיִּתֵּן אֶת־מָסַךְ שַׁעַר הַחֲצֵר וַיְכַל מֹשֶׁה אֶת־הַמְּלָאכָה: {פ} (לד) וַיְכַס הָעֶנָן אֶת־אֹהֶל מוֹעֵד וַיִּכְבֹּד יְהוָה מִלְּא אֶת־הַמִּשְׁכָּן:

10) Sforno on Exodus 12:2:1

(1) החודש הזה לכם ראש חדשים (1) these months will be yours, to do with as you like [establish your own calendar]. But in the days of your enslavement you had no control over your days at all, you were always at the beck and call of your others. Therefore it will be your first month for the months of the year: because in it began your reality of choice.

ספורנו על שמות י"ב:ב':א'

(א) החדש הזה לכם ראש חדשים מכאן ואילך יהיו החדשים שלכם, לעשות בהם כרצונכם, אבל בימי השעבוד לא היו ימיכם שלכם, אבל היו לעבודת אחרים ורצונם, לפיכך ראשון הוא לכם לחדשי השנה. כי בו התחיל מציאותכם הבחירי:

11) Rashi on Exodus 39:43:1

AND MOSES BLESSED THEM — He said to them “May it be the will of God that His Shechinah rest upon the work of your hands; ‘and let the beauty of the Lord our God be upon us and establish Thou the work of our hands upon us” (Psalms 90:17.) (Sifra, Shemini, Mechilta d'Miluim 2 15) This (from ויהי נועם onward) is part of one of the eleven Psalms (90—100) that are in the section beginning with, תפלה, (Numbers Rabbah 12:9); למשה

רש"י על שמות ל"ט:מ"ג:א'

ויברך אתם משה. אמר להם יהי רצון שתשקרה נשכינה במעשה ידיכם, ויהי נועם ה' אלהינו עלינו וגו', והוא אחד מי"א מזמורים שבתפלה למשה (ספרא):

Source Sheet created on Sefaria by Sara Wolkenfeld